

Nevelési képes szaklap a serdülő ifjuság számára.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

M. KALOCSA RÓZA.

Szerkesztői szállás : papnövelde-utca 7. szám,
(hova a kéziratok és előfizetési pénzek küldendők.)

Előfizetési föltételek :

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

ILKA HUGOMNAK.

Szeretett Iluskám,
Kedves kicsi hugom,
Pihenő órám van,
A könyvet nem búvom,
Félre teszem mostan,
Forgattam eleget —
Gyere kis csintalan,
Hadd csevegek veled.
— Kinn hideg idő van,
Szél hordja a havat,
A nap is leszáll már,
Beáll az alkonyat,
Hosszu téli este!
Tudom együtt vagytok,
A kandalló körül,
Hol tüzecke pattog;
Meleg a kis szoba,
No még egy hasábot —
Felszikrázik a tűz
S vet lobbanó lángot;
Behozták a lámpát,
Csak ezt vártad épen —

Hol is állottunk meg
Abban a mesében?
— Sirt az özvegy asszony,
Ha gondolt fiára,
A ki már azóta,
Ki tudja, hol jára . . .
— De nézd csak anyánkat,
Milyen szomorú lett;
Ah ránk gondol ő is,
Búsul jövőnk felett,
Menj simítsd meg arcát,
Töröld le könyeit,
Mondd : kedves jó anyám,
Szeretnek gyermekid;
Mondd el helyettem is,
Mondd el kis testvérem;
Óh, hogy ezt az estét
Én is ott nem érem,
Ott a kis szobában;
Köztetek, veletek,
Istenem, Istenem!
Mért is nem lehetek!

PELSÖCZI GYULA.

A szorgalom és hanyagság következményei.

— BESZÉLY. —

(Folyt. és vége.)

„Te Laczi vagy, testvérem!“ — mondá, nyakába borult, és sokáig nem tudott az öröm és sírás miatt szólani.

„Igen testvéred vagyok, — mond zokogva Laczi — én vagyok az a könnyelmű és elvetemült, ki téged annyiszor megsértettelek; de keményen meglakoltam érte! én, ki szüleimnek annyi szomorúságot okoztam! és nem tartóztathatá könnyeit.“ Az apa és Etelka hozzájuk ment és hosszasan sírtak örömükben!

„S anyám hol van?“ — kérdé Laczi.

Az atya egy mély sohajjal felelt, és az ég felé mutatott.

„Tehát meghalt, ah én boldogtalan! ki annyi szerencsétlenséget okoztam. Ah kedves anyám! Ah édes anyám“, — és könnyei megeredtek, s mindhárman hangosan sírtak.

„Most pedig beszéld el, — mond az atya — hogy hova mentél el? és miként érkeztél hozzánk!?“

Laczi egy székre ült s e következőt beszélé:

Bántam és bánom mindig cselekedetemet, mit oly könnyelműen teték. Mert most én is mily boldog volnék, ha ifju koromban atyám és tanítóim intéseit követtem volna. Mikor tőled eltávoztam, — mondá Gézára tekintve — bekalandoztam az országot, azután egy tengeri hajóban voltam szolgálatban, mely a hamburgi kikötőből nem sokára New-York felé vitorlázott. S én bennem is a könnyen meggazdagulás érzete támadt fel; s elhatároztam, hogy oda megyek. Azonban nem úgy történt a mint én gondoltam. A vihar mindjárt utól ért, mihelyt kiindultunk, s hajónk a kőszirthez csapódott és darabokra tört; én néhány társammal deszka darabra kapaszkodván föl, megmenekültünk s szerencsénkre észre vettek bennünket s rögtön segítségünkre jöttek, de talán jobb lett volna ott maradnom, mert aztán annyi szenvedésen mentem keresztül, hogy közelebb vagyok most a koporsóhoz, mint az élethez. Nem tudtam dolgozni, hogy éhen meg ne haljak, elővettem fuvolámat s jártam házról-házra, de előttem rongyos koldus előtt mindenütt ajtót zártak, s én az egykor büszke, gazdag, azon gondolkoztam, hogy miként kell éhen meghalni; mohó étvágygyal kapdostam föl a földről az eldobott rothadt almákat s kenyérhajat, melyeket könnyeim puhítanak meg, majd elfogtak s engem összezártak a legnagyobb gonosztevőkkel, majd kiszabadulva, végre egy becsületes magyar iparos hazánkfia helyzetemet megtudván, kiszabadi-

tott s vele jöttem vissza hazámba. . . Ah én keserűen meglakoltam könnyelműségemért.

Ez elbeszélés után annyira kimerült, hogy le kelle nyugodnia.

Laczi, — bár még évei nem voltak számosak 29 éves lehetett, de fürtei hófehérek voltak, arca beesett, sovány és sáppadt, szemében ott látszott már a halál, az enyészet, a mi néhány hó mulva be is következett.

Akar-e kis olvasóim közül valaki magának ily véget? Ugy hiszem senki; azért mindig szorgalom és engedelmesség legyen a jelszó.

KIS ENDRE.

Piroska,

vagy:

higyj, de megnézd kinek.

— MESE. —

Volt egyszer egy igen szeretetreméltó csinos kis leány. Apja nem volt már, édes anyja s nagymama éltek, kik igen jók voltak s a kis leánykát nagyon szerették. Különösen szerette a nagymama, ki azt sem tudta, mit csináljon kis unokájával; mindig adott neki egy vagy más ajándékot, a többek közt egy piros bársonyból készített fejkötőt, mely igen jól állott a kis leánynak; tudta ezt ő is, s ezentúl nem akart mást viselni, ezért aztán közönségesen csak Piroska volt neve. Az anya és nagymama azonban nem laktak egy házban, hanem mintegy félóra járásnyira egymástól s a két ház közt erdő volt. Egy reggel így szólott mamája Piroskához: „Édes Piroskám, a nagymama gyengélkedik, beteg s nem jöhet hozzánk. Én kalácsot sütöttem, menj és vigy nagymamádnak belőle, egy üveg bort is küldök, köszönts őt nevemben; de vigyázz, ne hogy el essél s a palaczk összetörjön és beteg nagymamád bor nélkül maradjon. Az erdőben ne futkározzál, szépen menj s ne maradj oda sokáig.“

„Ugy fogok tenni, kedves anyám, a mint parancsolod,“ felele Piroska; felkötötte kötényét, kezébe vett egy üres kosarat, melybe mamája beletette a küldendő tárgyakat s azzal vidáman indult az erdő felé.

A mint egész bátorsággal haladt, egy farkas jött feléje. A jó gyermek nem ismerte még a farkast, s nem ijedt meg. A mint a farkas közelebb jött mondá: „Jó napot, Piroska!“ — „Köszönöm, szürke szakállu úr!“ — „Hová ily korán, kedves Piroskám?“ — „Nagymamához megyek, rosszul van.“ — „Minek mégysz oda, talán valamit visesz neki?“ — „Igen, kalácsot és bort viszek, melytől nagymama jobban lesz.“

„Mond meg csak nekem, kedves szép Piroskám, hol lakik a te nagymamád? Szeretném nála tiszteletemet tenni, ha majd arra járok.“

„Nem messze lakik ide, amott látszik háza az erdő szélén, arra visz az út. A ház megett tölgyfák vannak s a kert sövényénélogyorófák.“ — csevege Piroska.

Oh te kedves, kívánatosogyoróeska, te — gondolá magában a hamis farkas. Tégedet meg eszlek, oh mily édes leszesz te nekem — s tovább haladt Piroskával, így beszélvén: „Nézd, mily pompás virágok vannak mindenfelé s halld, mily kedvesen énekelnek a madarak. Oh az erdő igen szép, s itt micsoda fűvek teremnek, gyógyfűvek!“

„Ön talán orvos, tisztelt szürke úr?“ kérdé Piroska, „mivel a gyógyfűveket ismeri. Úgy mutathatna nekem is valami gyógyfűvet beteg nagymamám számára.“

„Te ép oly jó vagy, mint okos,“ dicséri a farkas. „Én valóban orvos vagyok és ismerek minden fűvet; nézd, itt van mindjárt egy: ez farkashéj, amott az árnyékban vannak a farkasszőlők, itt a napfényen virágozik a farkastej, amott pedig lehet találni farkasszőlőt (sisakvirág).“

„Hát minden fű a farkasról neveztetik?“ — kérdé Piroska.

„Csak a legjobb, a leghasznosabb, kedves gyermekem“, mondá a farkas igazi gúnnyal, mert a nevezett növények mind mérgesek voltak. Piroska mindazáltal ártatlanságában szakgatott az említett fűvekből, hogy elvigye azokat nagymamájának, mint gyógyfűveket. E közben a farkas így szólott: „Isten veled, jó Piroska, örvendek azon, hogy megismerkedtem veled; nekem sietős utam van, el kell mennem, egy öreg, beteg asszonyt kell meglátogatnom.“

Ezzel elsietett a farkas s a nagymama háza felé iramodott. Piroska az erdőben maradt, szép erdei virágokat kötözött bokréta s gyógyfűveket szedett.

Midőn a farkas a nagyanya házához ért, csukva találta az ajtót. Kopogtatott. Az öreg nő nem tudott az ágyból felkelni. „Ki van ott?“ — kérdé.

„Piroska!“ — mondá a farkas, vékony, tettetett hangon. — „Mama bort és kalácsot küld, ma sütöttük.“

„Nyulj be a lukon az ajtó alatt, ott van a kulcs!“ — kiáltá az öreg nő; a farkas ugy eselekelett, kinyitotta az ajtót, belépett a házba, minden teketória nélkül elnyelte a nagymamát, magára vette annak ruháit, belefeküdt az ágyba, a takarót magára húzta s az ágyfüggönyt levonta. — Kevés idő múlva megérkezett Piroska s

ragyon elesudálkozott, midőn mindent nyitva talált, holott nagymamája mindig elzárkózva tartózkodott s e miatt kis szive nagyon nyugtalankodott.

Majd az ágyhoz lépett; ott feküdt a nagymama nagy hálófőkötőben, úgyhogy fejének csak igen kevés része látszott ki, de az valami elijesztő volt. — „Ah, nagymama, mily nagy füleid vannak!“ — „Azokkal hallom meg jól beszédedet.“ — lőn a felelet. — „Ah nagymama, mily nagy szemeid vannak!“ — „Azokkal láthatlak jól meg tégedet.“ — „Oh nagymama, mily nagy szőrös kezeid vannak!“ — „Azokkal foghatlak jól meg tégedet.“ — „Ah, nagymama mily nagy szád s mily hosszú fogaid vannak!“ — „Azokkal ehetlek meg könnyen tégedet!“ — Ezzel a farkas dühösen kiugrott az ágyból s megette a szegény Piroskát.

A farkas most igen bágyadt lett, tetszett neki a szoba s puha ágy. Lefeküdt tehát és elaludt. Majd elkezdett hortyogni, s hortyogása olyan volt, mint a malom kerekeinek zugása, zörgése. — Történetesen arra ment el egy vadász, meghallotta a különös lármás zajt s így gondolkozott:

„Éj, ej, a szegény asszony odabent ugyan roszul hortyog, hörög, talán haldoklik? Be kell mennem, s megnéznem, mi baja.“ — Úgy is tett, bement a szobába, megtelálta ordas urat az ágyban, de az öreg nőt nem lelte sehol. „Te vagy az?“ mondá s levette válláról puskáját. „Jer csak, gyakran elfutottál te előlem.“ Már ráczélzott a farkasra, midőn hirtelen valami ötlött eszébe. „Megállj, mondá, az öreg asszony nincs sehol, végre is e gonosz állat nyelte el, különben is kiaszott, sovány volt.“ Nem lőtt hát a vadász, hanem elővette éles vadászkését, az erősen alvó farkas gyomrát csendesen felmetszette, s ime piros fejkötő kukucsált ki s az alól kis fej, azután kijött a csinos, kedves kis Piroška s így szólott: „Jó reggelt! Ah, mily setét volt ott benn!“ Azután kimászott a nagymama, ki még szinte életben volt, noha elég szűk helye volt a farkas gyomrában. A farkas még mindig erősen aludt; most köveket raktak gyomrába, bevarták a vágást, azután elrejtöztek, hogy lássák, mit fog a farkas csinálni. — Felébrett a farkas, leszállott az ágyról, kiment a házból, a kúthoz kullogott, mert nagyon szomjas volt. Menésközben mondá: „Nem tudom, nem tudom, mi mozog gyomromban ide-oda, mintha kerek kődarabok volnának, — vajon nagymama s Piroška-e az?“ — A mint a kúthoz ért és inni akart, a kövek lehúzták, az egyensúlyt elvesztette, leesett s belefűlt a kútba. Így nem vesztegetett rá töltést a vadász, ki aztán kihúzta a farkast a kútból s levette bőrét. A kalácsot megették, a bort megitták s jó kedvök lett; a nagymama megfrisült, egészsége helyrejött. Piroška haza indult az üres kosárral s azon elhatározással, hogy többé az

útról soha le nem tér, a hizelgő szavaknak nem hisz s az erdőbe nem megy anyja engedelme s utasítása nélkül.

Tehát ne higgy a hizelgőnek!

Bechstein után MILESZ BÉLA.

Visszapillantások a múltba.

(Folyt.)

1796. év január 9-én este érkezett Bécsbe Maria Terézia XVI. Lajos francia király leánya. Talán egy gyermekkedélyt sem sújtott még oly esapás, mint e hercegnőt, kit a trón fényköréből durva kezek ragadtak ki, s szülőivel bebörtönözve, mindenféle nélkülözéseket tűrt. De mi volt e szenvedés ahoz képest, mely reá várt, midőn szülőt kivégezték? vagy fivére nem bírván el a nyomort és kínt, meghalt, s ő, a gyenge leányka, ennyi szenvedés után egyedül állott azok közt, kiknek kezén párolgott szülői vére. Kicsereélve több elfogott convent tagért, ugyanazon szegényes ruhában érkezett Bécsbe, melyben a Templeben fogva tartatott. Itt rokonainál menhelyet talált, de fájó emlékeit egész életén át sem törülte el.

1602. január 10-én Mátyás főherceg Alsó-Németország kormányzója rohammal közeledék Ostendehez. Másfél év óta ostromolták ezen erődöt, de hasztalan; mert a parancsnokok, van der Noot Károly, és de Veere lovag lelkesíték a védsereget, s egész Európa feszült figyelemmel várta a harc kimenetét, mely azonban az ostromlók részére szomoruan végződött; mert győzelem helyett megfutottak, és sokan, igen sokan elesetek.

1837. év január 18-án menté fel a strassburgi esküdtszék Napoleon Lajost, a jelenlegi francia császárt és társait, jelesen Parquint és Vandrugt a lázítás vádjá alól, azon kikötéssel, hogy Franciaország jövő nyugalmaért Amerikába távozzanak. Napoleon Lajos ezen feltételt csak hamar megszegé, három év mulva Boulognenál újabb merénylettel lépett fel; mely kezdeményében balul ütven ki, az akkor még ifju herceget a hami várfogságba juttatá.

1812-ben január 19-dike éjjelén Cindad Rodrigo, spanyol háttárerőd, Wellington vezérlete alatt az angolok által ostrommal bevétetett. A várórség hősiiesen védte az erődöt, s csak lépésről lépésre engedett tért az ellennek, mignem részint elesetek, részint elfogattak. Az angoloknak ezen győzelme két jeles tábornok Kinnon és Krawford életébe került. A hálás Cortez Wellingtont Cindad Rodrigo hercegévé, és első rendü spanyol granddá tevé; az angol kormány pedig grófi rangot adott neki.

1729. év január 20-án és a következő napokon a hideg rendkívüli fokra emelkedett. A hó fúvatagok megakaszták a közlekedést, s nyomor, éhség és kétségbeesés uralkodott a városokban, mivel élelmi szereket nem szállíthatott a vidék.

1488. év január 21-én Mátyás király (Corvin) Nápolyból nagy költséggel néhány vegyészt hozatott Bécsbe, kik az arany csinálás titkát bírni állították. Ezen állítás az akkori korban hívőkre talált, és mint mondják — hitte Mátyás király is; a nép pedig előre látta már az arany hegyeket, melyeket ezen tudomány megszerzése által teremteni lehet. Felesleg mondani, hogy ezen kísérletek eredménytelenek maradtak, s csak roppant költségbe kerültek. A valódi arany az értelmes munkásság által lelhető fel, ezt mi most már tudjuk.

1592. év január 22-én halt meg Bécsben Erzsébet, II. Miksa leánya, és IX. Károly franczia király neje. Kevés ideig és igen szerencsétlenül élt Franciaországban, s a folytonos polgárharcz, és főleg a bertalani véres éj jelenetei a nagy világi élet ellen oly undorral tölték el e gyöngéd nő érzületét, hogy férje halálakor, bár még csak 20 éves volt, végkép elvonult a világtól. Visszautasítá II. Fülöp, úgy III. Henrik kezét, s zárdát alapítva, ott tölté hátralévő napjait.

1536. év január 23-án végeztetett ki a hírneves vallásújító Leydeni János, és ennek társa Knipperdoling. Ki ne ismerné az ezen szövegre Mayerbeer által szerzett remek operát a „Profétát“, ha bár csak zongora kivonatokban is? Színházunkban már rég nem adták, pedig látványos része is gyönyörködtető, jelesen a korcsolyázók tánca.

Krisztus után 41-ik évben január 24-én Cornelius Sabinus és Chara Caligula meggyilkolásával a világot egy szörnytől szabadították meg. Ez utóbbi uralma kezdetén nemes jelleműnek mutatkozáék, de később egészen megváltozott. A történelem a legkegyetlenebb és vérengzőbb uralkodónak tartja őt; s eltekintve kegyetlenkedéseim, eléggé jellemzi őt az, hogy a tudományt és a művészetet gyűlölte, s azon eszmével foglalkozott, miként Homer, Virgil és Livius örök becsü műveit megsemmíteni. A kivitelben meggyilkoltatása akadályozá, és ez a jelenkorra is nagy nyereség.

H. B. Sz.

A kedvencz temetése.

Kedves kis gyermek volt az az Irmácska, vagy mint nevét összevissza rontották : Irmicz, Miczi, meg tudom is én még hányféleképen, mind csupa kedvezésből.

Sohasem tagadtak meg még tőle semmit, akármit kért, sohasem volt még oka valamiért sírni, mert a mit óhajtott azt mind, mind megadták szülői neki.

Hanem ő evvel aztán vissza is élt ám amugy igazában, mert a kis Miczi a mit meglátott mindent megkívánt. Volt neki kis kutyája, melynek nyakára zsinórt kötött, és úgy futkározta be vele a kert finom, homokos utait. Volt kis eziezája, melyet megtanított szol-

A kedvenc temetése.

gálni, lefeküdni paranesára mozdulatlanul, ezérnára kötött papírdarabka után futkosni az egész szobában a butorokon fel s alá.

Megtörtént ugyan az is, hogy a macska drága edényeket vert le ugrálásában, és hogy a kutya a selyem pamlag szövetét összesároszta; de ugyan ki gondolt volna erre, mikor a kis Miczi olyan édesen tudott rajta kaczagni.

Egyszer egy barátnőjének kis sárga madarat hozott az apja Pestről, gyönyörű kis zöld redőnyös házaeska formájú kalitkában

lakott a madárka, piczi kis válókban adtak neki vizet és kendermagot.

Nosza rajta a kis Miczi, neki is kell épen olyan. Épen olyan kis madárka, sárga legyen, szép a tolla. De kalitja aranyos ám.

Apró virágu georgina. (Girókuti bácsi, a Kertészgazda derék szerkesztője megigérte, hogy erről írni fog. Legyünk tehát türelmesek a jövő számig).

Azt fogja ő majd napjában kétszer étetni. Nosza rajta édes apja, azt rögtön megis hozatja. Énekelni tud ám szépen! S a kalitkát a középben az ablakban felakasztja és szüntelen azt dudolgatta a kis Miczi, a mit a kis madár füttyölni tudott.

Tudott pedig az a kis madár bámolni való esoda dolgokat. csak képzeljétek, a legszebben el tudta füttyölni a Hunyadi indulót!

Aztán meg kalitja olyan szép aranyozott bronzból készült, ke-
rek alakú volt, teteje pedig kupos, a rudacsákák miken a madárka
oly vidámon szökdécselt, elefántesontból voltak faragva, evő és ivó
edényei valódi porcellán!

Miczi egész nap nem tett egyebet, mint mindig a kis madárral
játszott, reggel első gondja volt, ha az ágyból kiugrott, egyenesen
kis madarához futott, mely már akkor ugyancsak javában füttyölt
és a legszebben trillázott.

Azt meg kell adni, hogy Miczi a kis madárra igen nagy gon-
dot fordított, mindennap adott neki rendszeren enni és kétszer napjá-
ban friss vizet. Csupa öröm volt látni a piczi gondos gyermeket a
mint maga fényesre ki tisztogatta a kalitka rostélyait, míg a ma-
dárka vígan füttyentgetve repkedett szabadon a szobában.

A szülők elragadtatva nézték az angyaljó kis leányt, mi-
lyen gondos, milyen szorgos . . . csupán a kis kutya, meg a kis
maeska . . . szhja! ezeknek nem volt többé olyan jó dolguk.

Hanem egy napon nem füttyörészett a kis madár, szárnyai
lelőgtak, feje lehanyatlott, csak egyszer kezdett bele a Hunyadi
indulót elfüttyölni, hanem belefáradt; kis szemével olyan keservesen
nézett, úgy meglátszott, hogy panaszkodni szeretne kis urnőjének,
ki nagy óvatosan és gyöngéden tartá tenyerében.

Miczikénk szíve majd megrepedt fájdalomában, székéről meg
sem mozdult, tenyerét az ablakhoz támasztva tartogató a kis hal-
doló madarat, nem sírt, nem zokogott hangosan, nehogy zavarja
a kis szenvedőt, hanem csak nagy könnyesepek gurultak az ar-
czán végig.

Szülői szokva voltak Miczit ilyenkor a madárral elfoglalva
tudni, nemis gyanították mi történik.

Miczi le sem vette szemét a kis madárról, és ime az behunya
szemét, szépen lefeküdt a gyermek piczi kezén, kinyújtotta lábacs-
káit, kissé vonaglott, és azután . . . vége volt örökre.

Miczi a mint észre vette, hogy kis kedvence halott, elkezdett
oly keservesen, oly szenvedélylyel sírni, hogy szülei berohantak
hozzá, s kérdésekre nagy fuldoklások között panaszkolta el, hogy a
kismadár meghalt, mert ő tegnap elfelejtett neki másodszor friss
vizet adni.

Hiában vigasztalták, hiában mondták neki, hogy azért még
nem lett volna a madárnak semmi baja, a fájdalom — mely először
rohanta meg a még szomorúságot nem ismerő gyermek kis szívét —
nem tágitott.

Összehívta ismerőseit, szépen kiterítették a halottat, felpako!

ták a kis kocsiba, kivitték a temetőbe egész kis halotti kísérettel, ott a rózsafák tövében eltemették, keresztet szúrtak le a sírhoz.

A gyászmenetet még a kis kutya is lecsüggő fővel kísérte, látva kis urnójét szomorúan, azonnal hozzáfutott, megnyalogatta kezeeskéit . . . A macska? Az elkódorgott valamire egerészni.

Hanem e kis esetnek majd nem veszedelmes következése lett. Miczi mindaddig nem hagyott fel a sírással, míg a kimerültség és az álom el nem nyomta, hiába érkeztek neki mindenféle játékszett más kis madarat stb.

Miczinek gondos édes[mamája éjjel is megtekinté kis leányát, és szükség is volt rá, mert olyan erős láza lett, hogy pár hétig alig volt remény felgyógyulásához; hanem a mint egészséges lett, szülői nem óvták annyira minden legkisebb bajtól is, nehogy egy nagyobb csapás véletlen és védetlen érje, mert úgy tartották, hogy az apróbb bajok legyőzése által, szíve lelke edződik nagyobb csapások elviselésére is.

Felgyógyulása után Miczi gyakran kiment a parányi kis sírhoz, és körül rakta azt piczi kis cserepekbe ültetett virágokkal.

KALOCSA RÓZA.

A jégvirágok képződése.

Gyönyörrel szemléljük a tavasz és nyár virágait, és megbámuljuk az ipar és művészet által híven utánzottakat, melyek szüire, alakra nézve egészen olyanok, mint a természet által alkottak.

A természet még másféle virágot is tüntet elénk, melynek sem színe, sem határozott alakja nincs ugyan, de azért szintén meglepően szép, s nem hiszem, hogy legyen valaki köztetek, ki érdekelt figyelemmel ne szemlélné a gyémánt csillogásu ábrákat az ablak üvegén, melyek a meleg és hideg összeműködése által képződnek.

Én legalább hosszasan tudom szemlélni ama merész rajzokban egymásba fonódó ágbogakat, melyek ép oly apró czik-czakokban végződnek, mint a tollrajzzal készült tájképek fa és bokrok lombjai.

Nem de észrevehető, ha kint a lég hűves, bent a szobában az ablak üvegét homály borítja; mely homály a külső légnél melegebb lég párából képződik. Ha a külső hideg növekedik, az ablaküveg külső része is hidegebb leend, s a már belől rajtalévő párát magához vonja, s apró, csillagalaku pontocskák képződvén, megszilárdítja. Ez oly mérvben történik, a mily fokozatban a külső hideg növekszik. Ha 4—5 foknyira emelkedett a hideg, ablakainkon már képződik a gyémánt lemez, mely kezdetben csak az üveg alsó részére tömörül, azért van innen kiindulási pontja az ábráknak, me-

lyek alól mint egy törzsöt képeznek, s felfelé különböző ágakat, lombokat, levélkéket, egymás mellett vonuló fűszálakat, sőt főveggel mellé illő ezifra tollakat tüntetnek elő; és mind ez festői szépséggel egymásból, és egymás mellett kúszva, fonódva, a mint épen a pára az üvegre tapadt, s miként a külső hideg hatása érinti a párárt, alakúl.

Ha a szobai lég fűtés által annyira melegül, hogy a jégvirágok olvadni kezdenek, de egészen fel nem olvadnak, hanem a külső hideg újabban az üveghez tapasztja, az első jéglemez mint egy alapot, háttért képez az újabban képződő ábráknak, mi még szebbé teszi az egészet.

S ha szép napfényes idő következik, mint ezer tűzü gyémánt lap tündököl ablakunk, eszünkbe juttatva a tündér meséket kristály és gyémánt palotákról.

A természet minden működése, még a lényegtelennek látszó is, szépet, meglepőt állít elénk, s minden mozzanatát áhitattal bámulhatjuk *).

H. BATA SZILÁRDA.

Ilonka szünórái.

Igen gyakran volt már alkalmam hallani: „Be szemes kis lány az az Ilonka!“ — Már szinte el voltam rá készülve, hogy ismét ez a dicséret (?) érend, midőn atyám szobájába egy új kérelemmel léptem. Atyám mosolyogva hallgatott végig, de nagy bámulatomra nem ejté ki a várt szavakat, pedig ugyancsak megérdemeltem volna, miután egy abrosz nagyságu német ujság egyik szegletében fedezém fel e sorokat: „Természettani felolvasást tart B . . . A melyre mind a férfi mind a női közönséget szívesen látja“

E felfedezés után nagyon természetesen vágyam támadt elmenni s meghallgatni ami ott előadatik; csekély véleményem szerint a természettudomány oly kinestár, melyből ha örökké szemeljük is a drága gyöngyöket, mindig szebbnél szebbre akadunk. Mit tudatlanságunkban közönséges, prózai dolognak tartunk, lenézzük, figyelmünkre sem méltatjuk, az nem ritkán a nagy természet egy törvényének alapjaul szolgál.

— Jól van Ilonka, nyerém válaszul, éppen holnap lesz vasárnap, tehát kérd meg mamádat is, hogy menjen el veled; talán én is elnézek.

*). Valahol azt olvastam, hogy a jégvirágok valamelyik csillag photographiái, melynek fénye csöndes éjjel háborítlanul ablakunkra vetődik. Ezért nem volna felleges vagy zivataros időben virág az ablakon, hanem csak olyan zivatar. Szerk.

Megvallom kissé tartózkodva közeledtem a kijelölt helyre. Mitől féltém? Nem tudom én! Oh attól nem, hogy majd Kálmán diákot is ott találok s így ő megfoszt engem attól az élvezettől, a látottakat s hallottakat olvasóinkkal közölni! Ettől éppen nem tartottam, sőt ellenkezőleg teljes meglepéssel gondolám: no most nyígyan sem ő nem vetheti szememre, hogy elkapom előle az érdekes dolgokat s viszont én sem panaszkodhatom udvariatlanságról.

A terembe lépve örömmel tapasztalám, mily nagy számmal van képviselve a női közönség. Mindenki feszült figyelemmel fordult a mindennemű készlettel magrakott asztal felé, mely előtt egy köztiszteletű tanár magyarázá s kísérletekkel be is bizonyítá a természetünemények okait.

Egy üveg medence majdnem telve volt vízzel s a víz felületén egy paraffa-báb uszkált.

Vajjon miért van ez idekészítve, gondolám s fürkészsve pillanték felé. E közben eme szavakat hallám: „Mindent, amit látunk s nem látunk, (pl. a lég) testeknek nevezzük, e testek még a légneműek is bizonyos tért foglalnak el, melyet csak úgy engednek át egy más testnek, ha helyükből kiszorittatnak.“ S íme a vizes medenczében uszkáló báb fölé egy üvegharang tétetik, az én uszkálóm szépen a fenékre kerül, a víz annyival emelkedik feljebb, mennyi tért az üvegharang beljében tartózkodó lég elfoglalt. E tünemény felhasználását látjuk nagyban a buvárharangnál.

Alig győződtem meg arról, hogy a paraffabáb és a harangban levő lég bizony nem foglalhattak el egy helyet s így ez előbbinek alá kelle nyomulni az utóbbi sulya alatt, midőn egy tojás, néhány dió s egy fél pohár sör tünt szemembe.

Már mi tagadás benne, elmosolyodtam azon gondolatra, hogy itt talán főzés is lesz.

A tojás bevándorolt egy pohár vízbe, s a légszivattyu üveg burája alá tétetett. A mint a bura alatt a lég fogyott, lehetett látni kezdetben apró, későbben jó nagy buborékokat a tojás likaesain ki, a vízből felszállani. Ez történt a diónál is. Tehát a testek likaesokkal bírnak s e likaesokban lég van, mely, midőn a körülte levő lég elfogyott szintén távozni igyekszik a testből. A félpohár sör a légszivattyu burája alatt annyira habzott, hogy tulömlött; a legkisebb lég beoocsátásánál hirtelen összeolvadtak habjai.

Hja bizony! a bura alatt nem volt lég, ki bírta volna most azt a könnyű üvegharangot felemeli?! A kívülről rá nehezülő lég lehetlenné tevé megmozdítani, míg nem ismét megtöltetett léggel.

Nagy melegben a légnemű s folyós testek megritkulnak, kiterjednek, a hideg ellenkező hatást gyakorol.

E tüneménynek köszönjük a hévmérőt, mely által biztosan

meghatározhatjuk, ez vagy amaz égalj mennyivel melegebb vagy hidegebb a másiknál.

Az a kérdés, hogyan készítették tehát a hévmérő? Nem egyéb az egy hajszálesővíű üvegrudaeskánál, végén golyóalaku, s benne vörösre festett borszesz vagy higany.

Egy csomó hajszáleső feküdt előttünk. Kísérlet tétetett, vajjon be lehet-e egyszerűen önteni. pl. a borszeszt?

A cső léggel tölt volt s amint a borszesz fölébe jött, nem volt ez előbbinek helye a vékony, elzárt nyíláson távozni s a folyadék-nak helyet adni. Mi történt? A cső tűz fölé tartatott, a lég átmelegült, ki terjedt s így lassankint távozik belőle. Ekkor az üveg azaz, a hajszáleső falai is átmelegülvén, vont a borszeszt s az hirtelen befutott s megtöltte a golyót. Ezen eljárás azonban nem távolítja el tökéletesen a léget, maradt még egy kevés a csőben, mely buborék alakjában mutatkozik a folyadékban. A valódi, jó hévmérőben nem szabad egy parányi légnak sem lenni, mert az akadályozná a folyadék le s felszállását.

Kiváncsi voltam, mi történik most, mikor láttam, mint erősít-nek zsinórt a rudaeskára. E zsinórnál fogva oly körforgást tett nagy sebességgel, mint midőn a fiúk parittyát akarnak dobni s annak sebességét adandó megsuhogtatják a légben. E körforgás folytán távozott a kis buborék; a cső beragasztatott s néhány perc alatt kész lön a hévmérő.

A háttérben felzuduló éljen s nagy robaj a kifelé igyekező apróbb közönség közt, tudatta velem, hogy az egy óra eltelt.

Különfélék.

† Eredeti útirajzot olvasunk a „Vasárnapi Ujság”-ban Braziliából. Halljuk csak, mennyi veszedelem fenyegeti ott egyetlen éjjel az utasokat. Az illető osztrák utazó így írja le egy éjszakáját: „9 óra este. Nyolcz órai lovaglás után egy oreodora-fa alatt tanyát ütöttünk; nagy ütközet egy rakás bab nagyságu sárga hangyával. — 10 óra. Füstölő tüzet raktunk a zancadók (szunyogok) ellen, böngönczök (ordító majmok) nagyszerű hangversenye a fák lombjai közt, fejünk felett. — Fél 11 óra. Bivalhúsunkat megettük s paraguay-theánkat megittuk; egy öszvérhajtsár meglőtt egy szagos görényt, melyet lobogó tűzünk esalt közelünkbe; kiállhatatlan büz. — 11 óra. A tűz borzasztó sok kéken gyűrűzött böngöly fajta állatot esalt elő; fullasztó füstben ülünk s mégis alig védhetjük magunkat ezen alkalmatlan főgektől. A majmok és békák hangversenye mind kiállhatatlanabbá lesz; távolról egynehány jaguár tompa morgása hallható. — 12 óra. Fölmászunk függő ágyainkba, melyek a fák ágaira vannak kifesztítve. Egy országot két rőf szúnyoghálóért; Óriási denevérek hem-segnek körülünk. Alvásra gondolnunk is merészség volna. — Éj fél után 1 óra. Nehány sohui vagy paróka-majom neki esett paktáskáúinknak. A vezetők korbácsokkal üzik el őket. — 2 óra. A fáradság erőt vett rajtam, alig szunnyadtam el, mikor jobb kezemen valami sajátságos nedves meleget érzék. Egy vampyr telepedett rá, mely mozdulatomra hirt-

len tovarepent. — 3 óra. Végre egy kis nyugalom, csak a moszkítók és bögölyök kínoznak kegyetlenül. Az óra második felében már jelentkezik a hajnal, nedves köd lepi el az erdőt, a moszkítók eltűnnek. — 4 óra. A nap feljött, egy majompár dűtje egy tölem alig 15 lábnyira eső faágon igen kellemetlenül riaszt fel hajnali szundikálásomból. A vezetők megétezik s megítatják az öszvéreket, fél órával később fölülünk a bögölyöktől össze-vissza mart állatokra s újból nyakunkra vesszük az utat. — Este 7 órára utazásunk rég ohajtott célját, Duro Pretot szerencsésen elértük.

† A farsang beköszöntött. Pest mulat és tánczol minden éjjel. A fényes redouteterem, mely az egész esztendőn át csak hosszú haju művészeket és ásitózo koncert-közönséget lát, klasszikus zenedarabok hosszú áriáit hallja, ez egypár hét alatt vigabb életet él. Éjjelenként a csillárok tündéri fényétől ragyog, lát örömtől, gyönyörűségtől, drága ékszereket és egy-egy sarokba vonulva, vagy a szilaj keringőbe keveredve sok-sok boldogságot. Hall vidám tánczenét, mely a fiatalság indulója a házasság birodalma felé. Azután a sok más bál az Europa, lövölde, budai országház termében! De ki győzné előszámlálni mindnyáját, hogy egyet se felejtsen ki. Mi azért legjobban örültünk e pazar mulatságokra, mert sok árva könyeit törlik le és sok szegény embernek adnak kenyeret. Majd mind jótékony ezélokra rendezik. Így a jogászból ezer forintot fölül bejött tiszta jövedelme a szegény joghallgatóké, kik drága fővárosunkban csak nehezen tudnak megélni, nyomorogva folytatják tanulmányaikat. A jótékony nőegylet védencei: árvák, özvegyek között osztja ki álarozos báljának jövedelmét. A színészből elaggott, inségre jutott művészek javára rendeztetik. És így a többi is valóban, e bálokon legfényesebb gyöngyök azok, melyek nem e teremben, hanem ezen kívül a hálás árvák, szegények, nyomorultak szemében csillognak.

† Gyász hírt vettünk a napokban, mely daczára annak, hogy nem volt vártalan, hogy hosszú szenvedések végét jelentette, megrendített minden hazafit. Szemere Bertalan meghalt. Ki volt Szemere? — a mi kis olvasóink alig fogják tudni. Egyike 1848 előtti legkitünőbb államférfiainknak, országgyűlési szónokainknak. 1848-ban első független, felelős belügyminiszter. Később, mikor a nemzetgyűlés végkép szakított Ausztriával, elnöke a Kossuth körüli miniszteriumnak. Azután kibujdosott, mint sokan és ette a száműzetés keserű kenyerét. Mikor néhány évvel ezelőtt visszaadott hazájának, már beteg, erőtlen, megtört, örült volt. A huda tébolydában lepte meg e hó 18-án a halál. Közrészvét kísérte sirjába a szerencsétlen volt minisztert, kinek pályája — mint Arany akadémiai gyászjelentésében mondá — oly fényesen kezdődött és oly tragikus véget ért. Béke poraira.

† Hugo Viktorról akarunk valamit írni. Bizonyosan hallottak már róla valamit olvasóink. Hallották azt, hogy ő a francia nemzet most élő költői között a legnagyobb; hallották talán azt is, hogy nem akarva III. Napoleon, a most uralkodó császár birodalmában élni, elköltözött egy kis angol szigetre: Guernseybe. De azt talán kevesebben hallották, hogy a kis sziget lakossága nem győzi áldani a nagy nevű költőt, ki a legjobb szívu emberek egyike. Különösen szereti a gyermekeket, kiknek a legközelebbi karácsonkor is nagy örömet okozott. Gazdag ajándékokkal megrakott karácsonfát állíttatott nekik. A nagy örömben levő apró sereghez gyönyörű szavakat intézett a költő és beszédét következőleg végezte: „Akármínők legyenek éltünk fájdalmi, nem törődöm velök, ha az emberi dicsvágy legnemesebb föltételeit teljesíthetem. E két legnemesebb dicsvágy rabság és szolgaságban ötpontosul: legyen az ember saját lelkiismeretének rabja, és a szegények szolgája.”

† Több felől értesülünk, hogy a Méhecske 2-ik száma későn érkezett meg rendeltetése helyére. Mi nem késtünk el, mert rendes időben kinyomták és expedálták, hanem némelyik kalandozott különfelé — mintha csak méh volna. — Mi ugyan újabban rendelkezünk, hogy ilyesmi ne történjék, de ha mégis eltévedne valamelyik szám, rögtön küldjük, csak reclamálni kell.

Számtalány. *Gyula bácsitól.*

- 7 4 5 6 7 8 Igen hamis állat, berket bokrot megrág.
5 6 4 3 Hegyek keritette, szláv nép lakta ország.
2 6 Igen szükséges szó — de ragot nem vesz fel.
7 4 5 6 Sok leányka gyakran büszkélkedik ezzel.
2 7 Feszít, hasít néhány mester ember vele.
5 2 3 Az iparosoknak régóta gyűlhelye.
2 3 Sok eledelnek ez a legjobb fűszere.
7 2 6 Vágó eszköz — de van hegye, foka s nyele.
3 8 6 6 } Leggyakrabban mondjuk : forró nyár idején,
 } Künn és a szobában s kivált tavak szélén.
1 2 5 6 } Pislogó lángjánál a fonó leányok,
 } Mesét mondogatnak, s pergetik rokkájuk.
1—7 } Piczinyke kis állat, maga a munkásság,
 } Nevét jól ismerik — tán ki is találták.

Megfejtési határidő febr. 14-ke.

Képtalány.

Megfejtési határidő febr. 21-ke.

A kis posta. — A múlt évi Méhecskének fennmaradt számaikat (a teljes példányokat) beköttettük, ajánlom azon kis előfizetőim figyelmébe, kiknek nincs meg. Csinos könyv, és minden dicsekvés nélkül elmondhatjuk, változatos és gazdag tartalmu. Kedves és hasznos olvasmányul szolgálhat. — Ára 5 frt. — Utáncét mellett megrendelhető.

Milesz Béla urnak. Köszönjük.

Halász Dezső urnak. Nem volna kedve egy pár kis rejtvénynyel és szótalánnyal foglalkozni, mint pl. a 3-dik számban van. Olyan szép nyelven, mint az Öné, még az ilyen kis bohóság is kedvesebb.

Ferenczy Klára urnőnek. Köszönet, a regé a jövő számban megkezdődik.

Kis Endre urnak. A kívántat megküldjük az illető helyre. Ára? egy szép kis dolgozat öntől, melyért előre is szíves köszönet.

Kabik testcéreknak. Nem volt azaz Egerből jött válasz nagyon is lakonikus? Szeretném az okát nagyon tudni.